

Arvoisa vastaanottaja,

Sisäasiainministeriö pyytää nimeämään edustajanne työryhmään, jonka tehtävänä on arvioida suojelupoliisin hallinnollista asemaa, tulosohjausta sekä valvontaa. Työryhmän tulee myös arvioida suojelupoliisin toiminnan kehittämistarpeet vastaamaan tuleviin turvallisuusuuhkiin. Työryhmän toimikausi on 1.10.2013- 31.5.2014.

Työryhmän puheenjohtajaksi tulee suostumuksensa mukaisesti oikeuskanslerinviraston kansliapäällikkö Kimmo Hakonen.

Muut jo suostumuksensa antaneet työryhmän jäsenet ilmenevät liitteenä olevasta asettamiskirjeen luonnoksesta.

Pyydän ilmoittamaan jäsenen työryhmään viimeistään 19.9.2013.

Osastopäällikkö Kauko Aaltomaan puolesta,

Jaakko Christensen

Poliisiylitarkastaja | Chief Superintendent

Sisäasiainministeriö | Ministry of the Interior

Poliisiosasto | Police Department

Poliisitoiminnan suunnitteluyksikkö | Policing Planning

Kirkkokatu 12, Helsinki

PL 26, 00023 Valtioneuvosto | PO Box 26, FI-00023 Government

p. 071 878 6950 | tel. +358 71 878 6950

jaakko.christensen@intermin.fi

11.9.2013

Suojelupoliisin hallinnollista asemaa ja tulosoajasta sekä valvonnan kehittämistä koskevan selvitystyöryhmän asettaminen

Asettaminen

Sisäasiainministeriö on tänään asettanut työryhmän arvioimaan suojelupoliisin hallinnollista asemaa, tulosoajasta sekä valvontaa. Työryhmän tulee myös arvioida suojelupoliisin toiminnan kehittämistarpeet vastaamaan tuleviin turvallisuusuuhkiin.

Toimikausi

1.10.2013- 31.5.2014

Tausta

Nykytila

Poliisin hallinnosta annetun lain mukaan Suojelupoliisin tehtävänä on (PolhalL 10§) torjua sellaisia hankkeita ja rikoksia, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta sekä suorittaa tällaisten rikosten tutkintaa. Sen tulee myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta valtakunnan turvallisuutta vaarantavan toiminnan estämiseksi.

Suojelupoliisin tulee poliisin hallinnosta annetussa laissa säädetyn tehtävän toteuttamiseksi antaa ministeriön vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti viranomaisille ja yhteisöille sellaisia ohjeita, neuvoja ja tietoja, jotka ovat tarpeen valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi tai siihen kohdistuvien loukkausten estämiseksi (PolhalA 8§).

Suojelupoliisilla on lakisääteinen velvoite informoida yhteiskunnallisesti merkittävät asiat sisäasiainministerille ja poliisiylijohtajalle (PolhalL 4a§) sekä myös informoida tasavallan presidenttiä, pääministeriä ja ulkoasiainministeriä (HE 58/2009 vp perustelut).

Suojelupoliisiin kohdistuva valvonta tapahtuu samoja muotoja noudattaen kuin muunkin poliisitoiminnan valvonta. Ensisijaista on oma sisäinen johtamiseen kytkeytyvä toiminnan laillisuuden seuranta ja sisäinen laillisuusvalvonta. Lisäksi hallinnonalan sisäistä - mm. salaisten pakkokeinojen - valvontaa hoitaa poliisihallitus ja sisäasiainministeriö.

Ulkoisesta valvonnasta huolehtivat ylimpinä laillisuusvalvojina toimivat Oikeuskansleri ja Eduskunnan oikeusasiamies. Tietosuojavaltuutettu valvoo suojelupoliisin rekisterinpitoa ja siihen liittyen myös tietojen luovuttamisen lainmukaisuutta.

Suojelupoliisin suorittaman esitutinnan ja siihen liittyvien pakkokeinojen osalta sekä tuomioistuinten että syyttäjien toiminnalla on osaltaan laillisuusvalvonnan luonne.

Eduskunnan ulkoasiain-, perustuslaki- ja hallintovaliokuntien sekä suojelupoliisin johdon säännöllisellä yhteydenpidolla voidaan katsoa olevan parlamentaarisen valvonnan luonne. Se ei kuitenkaan vastaa varsinaista tiedustelupalvelun parlamentaarista valvontaa siinä merkityksessä kuin se yleensä kansainvälisesti ymmärretään.

Suojelupoliisin budjetti (n. 18 milj. euroa) on nyt noin kaksi prosenttia poliisin budjetista.

11.9.2013

Selvityksen perusteista

Suojelupoliisin organisaatioon ei poliisin hallintorakennemuutoksen (PORA III) yhteydessä tehty muutoksia. Suojelupoliisin toimintaympäristö sen sijaan on muuttunut. Suojelupoliisi on pyrkinyt vastaamaan näihin muutoksiin mm. strategian ja toiminta-ajatuksen päivityksillä. Tällaisia toimintaympäristön muutoksia ovat mm:

- terrorismitilanne Suomen lähiympäristössä on muuttunut ja Suomessa riskihenkilöiden määrä on kasvanut merkittävästi;
- tietoverkkojen turvallisuusuhat ovat lisääntyneet;
- valtioiden turvallisuuskysymykset ovat kansainvälistyneet; ja
- analysoidun kansainvälisen tiedustelutiedon tarve on kasvanut.

Suojelupoliisin valtakunnallisia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä tehtäviä ohjataan, arvioidaan ja mitataan lähtökohtaisesti samoin kuin muiden poliisiyksiköiden osalta kuitenkin siten, että sen toiminnan erityispiirteet on pyritty huomioimaan.

Supon toiminnan luonne sekä yhteistyö ulkomaisten turvallisuus- ja tiedustelupalveluiden kanssa aiheuttavat erityistarpeita mm, koska laajan salassapitovelvollisuuden vuoksi erilliset tietojärjestelmät ovat välttämättömiä ja kansainvälisellä tiedustelumateriaalilla on erityiset suojaamistarpeet.

Turvallisuuspalvelujen parlamentaarista valvontaa on kansainvälisesti lisätty viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suomessa on julkisuudessa ajoittain esitetty näkemyksiä, joiden mukaan Suojelupoliisin parlamentaarista valvontaa tulisi tarkastella uudelleen tavoitteena Eduskunnan paremmat mahdollisuudet valvontaan. Toisaalta Suojelupoliisia, osana poliisihallintoa, koskee samat valvonnan ja tiedonsaannin järjestelyt.

Selvitysmies Jaakko Jonkka on katsonut¹, että Suojelupoliisin erillistä ulkopuolista valvontajärjestelmää voidaan perustella vain valvonnan uskottavuuden lisäämisen tarpeella ja katsonut, että laillisuusvalvonta on teknisesti mahdollista hoitaa saman järjestelmän avulla kuin muunkin poliisitoiminnan valvonta.

Tavoitteet

Keskeisenä tavoitteena on selvittää Suojelupoliisin toimintaedellytykset, toimivaltuudet ja valvonta ottaen huomioon kansallinen ja kansainvälinen operatiivinen tilanne sekä turvallisuuspalvelujen kansainväliset kehityssuuntaukset.

Tehtävä

Työryhmän tulee laatia selvitys, jossa arvioidaan Suojelupoliisin tehtävät ja toimivalta, hallinnollinen asema poliisihallinnossa ja sisäinen organisaatio, tulosohjaus, yhteistyö kansallisesti ja kansainvälisesti sekä kansainvälinen kehitys muiden maiden turvallisuuspalveluissa pääpainon ollessa Pohjoismaissa ja EU:n jäsenvaltioissa sekä näiden maiden mahdollisten parhaiden käytänteiden soveltuminen Suomeen.

¹ Poliisin johtamisjärjestelmä ja sisäinen laillisuusvalvonta, Jonkka 2004, s. 68-71 ja 82-83

11.9.2013

Työryhmän tulee arvioida Suojelupoliisin nykyisen toiminnan tuoma lisäarvo ja merkitys muulle poliisihallinnolle sekä miten sen tuottamat palvelut hoidetaan tulevaisuudessa. Selvityksessä tulisi arvioida eri vaihtoehtojen mallien kustannusvaikutukset.

Selvityksessä tulee myös arvioida Suojelupoliisin sisäinen ja ulkoinen laillisuusvalvonta sekä parlamentaarinen valvonta suhteessa Suojelupoliisin yhteiskunnalliseen tehtävään ja toimintaan.

Selvityksen pohjalta työryhmän tulee tehdä mahdolliset kehittämissuositukset sekä esitys niiden toimeenpanon edellyttämille toimille kustannusvaikutuksineen, aikatauluineen ja vastuutahoineen.

Organisointi

Puheenjohtaja:

Kimmo Hakonen, kansliapäällikkö, oikeuskanslerinvirasto

Jäsenet (ehdotus):

xx, xx, Valtioneuvoston kanslia

Kauko Aaltomaa, osastopäällikkö, sisäasiainministeriön poliisiosasto

Marko Viitanen, lainsäädäntöjohtaja, sisäasiainministeriön oikeusyksikkö

xx, xx, oikeusministeriö

xx, xx, puolustusministeriö

xx, xx, ulkoasiainministeriö

Mikko Paatero, poliisiylijohdaja, poliisihallitus

Antti Pelttari, poliisineuvos, Suojelupoliisi

Ilkka Salmi, johtaja, Euroopan unionin tiedusteluanalyysikeskus - EU INTCEN

Työryhmän sihteeri (ehdotus):

xx, xx, sisäasiainministeriön poliisiosasto

Jan Sjöblom, ylitarkastaja, Suojelupoliisi

Työryhmä voi kuulla tarvittavia asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä ja kukin organisaatio maksaa työryhmätyöstä aiheutuvat mahdolliset kustannukset. Työryhmän kokoustarjoilut maksetaan poliisin toimintamenomomentilta 26.10.01.6 ja menot kirjataan sisäasiainministeriössä toimintokoodille 2000 510 000.

Sisäasiainministeriö

Päivi Räsänen

Kansliapäällikkö

Päivi Nerg

Jakelu

Valtioneuvoston kanslia

Sisäasiainministeriön poliisiosasto

Sisäasiainministeriön oikeusyksikkö

Oikeusministeriö

11.9.2013

Puolustusministeriö
Ulkoasiainministeriö
Oikeuskanslerinvirasto
Poliisihallitus
Suojelupoliisi
Työryhmän jäsenet
Työryhmän sihteerit

Tiedoksi Valtiosihteeri Marjo Anttoora
Sisäasiainministeriön talousyksikkö/Seija Ågren
Sisäasiainministeriön osastot ja erillisyksiköt